

Változócsillagok

Észl.	Nk.	Észl.	Műszer	Észl.	Nk.	Észl.	Műszer
Bakonyi Tamás	Bao*	1	20 T	Porhanda Zsolt	Pzs	205	20x60 B
Balogh István	Bli	241	17 T	Reinhard, Peter A	Rep	100	8 L
Berez Tibor	Bzi	4	15 T	Ripero, José E	Rip	740	33,4 T
Csányi Janek	Cia	57	10x50 B	Rätz, Kerstin D	Rek	8	8x30 B
Danóczy Zsolt Dániel	Daz	1	15 T	Sajtz András	Stz	166	10x50 B
Dömény Gábor	Döm	22	15 T	Schweitzer, Emile F	Sch	220	28 SC
ifj. Erdei József	Erd	64	10x50 B	Scurtu, Virgil RO	Scu	100	7 T
Fekete János	Fkj	356	10 T	Szabó Gyula	Sau	1	20 T
Fidrich Róbert	Fid	336	44,5 T	Szabó Róbert	Sbt	292	25 T
Hadházi Csaba	Hdh	189	16 T	Szauer Ágoston	Szu	12	10x50 B
Halmi Gábor	Hag	120	10x50 B	Szegedi László	Sed	5	9 L
Henshaw, Colin GB	Hen	60	8x30 B	Szentaskó Ildikó	Kau	1	33,4 T
Hevesi Zoltán	Hev	14	7x50 B	Szentaskó László	Sno	1903	33,4 T
Kiss László	Ksl	261	44,5 T	Sápi Csaba	Sac	14	20 T
Kovács István	Kvi	140	15 T	Sárnecky Krisztián	Sry	69	44,5 T
Krticka, Jiri CZ	Krt	274	29 T	Tordai Tamás	Tor	6	11 T
Kökény Gyula	Kky*	5	20x60 B	Tímár András	Tia	10	15 T
Kósa-Kiss Attila	Kka	507	6,3 L	Tóth D. Krisztián	Ttk	173	20x60 B
Mizser Attila	Mzs	174	30 L	Tóth Gábor	Ttb	11	4 L
Nyíró Ottó	Nyo	6	10x50 B	Wieszt Krisztián	Wst	3	11 T
Opitz Andrea	Opi*	2	24,5 T	Zajác György	Zag	49	6,3 L
Osvald László	Osi	61	44,5 T	Zalezák Tamás	Zal	52	15 T
Papp Sándor	Pps	309	24,4 T	Zákány Zalán	Zny	1	20 T
Pirity János	Pir	32	7x50 B				

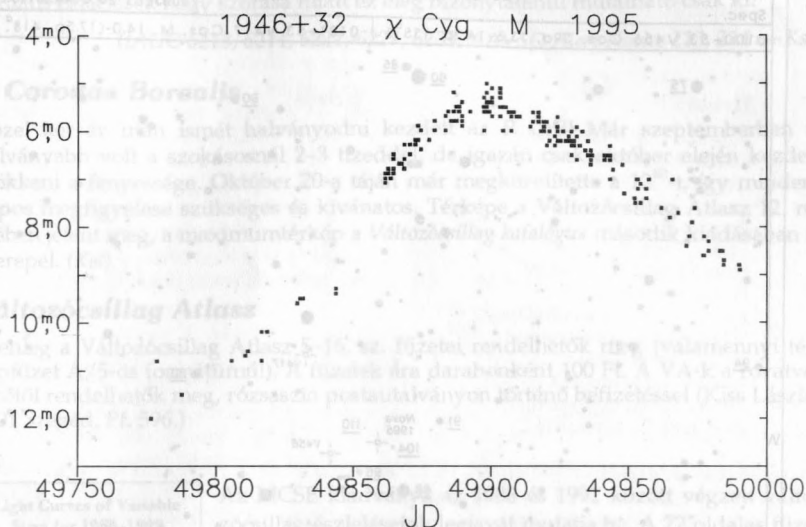
Augusztus és szeptember folyamán 47 észlelőtől 7377 megfigyelést kaptunk. Az augusztusi nem túl kedvező időjárás és a szeptemberi iskolakezdés egyaránt negatív hatással volt az észlelések számára. Az időszak legkiemelkedőbb jelensége az augusztus végén felfedezett Nova Cassiopeiae 1995, amelyet egy hónappal később követett az R CrB elhalványodása. E két csillag folyamatos nyomon követése igen fontos feladat! A kedélyeket még két hamis nóva-riasztás is felkavarta, sajnos az egyik a Barnard-csillag volt, míg a másik esetben térképhiba vezette félre a „felfedezőt”.

Tekintsük át ezek után a két hónap legérdekesebb történéseit:

- 0022+35 AQ And SR Szokatlanul fényes, 8^m.3.
 0053+59 N. Cas 1995 N Az időszak legizgalmasabb eseménye ennek a nóvának a kitörése volt. Augusztus legvégén fedezték fel, és a felfedezést követő egy hónapban gyakorlatilag változatlan volt a fényessége, esetleg egy kicsit fényesedett. Bővebben a Változós hírekben szólnunk a csillagról.
 0058+40 RX And UGZ Júliustól fényállandósulásban, 11^m.5 körüli észlelések.
 0130+53 AX Per ZAND Hosszú idő után ismét változásokat mutat, szeptemberben kb. fél magnitúdót fényesedett, 11^m.4.

0139+37 AR AND UG	A csillag két maximumát sikerült elcsípni szorgalmas észlelőinknek: JD 952 12 ^m ,8, 990 12 ^m ,7.
0214-03 Mira Cet M	Fényesedik, szeptember második felében 8 ^m ,3.
0215+58 S Per SRC	Túljutva maximumán lassan halványodott 10,2-ig.
0231+55 DY Per RCB:	R CrB típusú elhalványodásba kezd, a kezdeti 12 ^m ,0-ról a beszámolási időszak végére 13 ^m ,3-ra halványodik.
0311+70 V667 Cas M	Meredeken fényesedik, szeptember végén már 10 ^m ,0, maximumközeli.
0324+43 GK Per NA	13 ^m ,0-s minimumban, tehát tovább késik a mini-kitörése.
0349+30 X Per GC+XP	Kicsit halványabb mint tavaly, 6 ^m ,3–6 ^m ,5 közötti fényességértékekről szólnak a beszámolók.
0432+74 X Cam M	8 ^m ,5-s maximuma szeptemberben volt megfigyelhető.
0533+26a RR Tau INSA	Nem nyugszik, az észlelők fokozott résen tartása érdekében 12 ^m ,0 és 13 ^m ,3 között ugrál.
0543+19 SU Tau RCB	Augusztusban 11 ^m ,8-ig visszafényesedik, de utána sajnálatos módon igen gyorsan elhalványodik 15 ^m ,6-ra. Csak a legnagyobb műszerekkel rendelkező amatőrök tudják megfigyelni, a folyamatos fénygörbe érdekében kérünk minden 30 cm feletti távcsővel rendelkező amatort, hogy ha lehet, próbálják meg minél többször észlelni ezt az érdekes változót.
0605+47 SS Aur UGSS	10 ^m ,5-s maximuma JD 952-kor következett be.
0720+46 Y Lyn SRC	Tavalyi fényességéhez képest közel egy magnitúdóval halványabb, 7 ^m ,9-s.
0905+67 RX UMa SRB	A korábbi hónapokhoz képest „unalmasan” áll 10 ^m ,6 környékén.
0942+11 R Leo M	Láthatóságának az elejét 10 ^m ,2-nál indítja.
1037+69 R UMa M	Mindkét hónapban minimumközeli, azaz 13 ^m ,0 körüli a fényessége.
1415+67 U UMi M	Szeptember elején éri el 8 ^m ,5-s maximumát.
1425+39 V Boo SRA	Meglepoően fényes, 8 ^m ,1-s szinte egész szeptemberben.
1555+26 T CrB NR	Stabilan tartja 10 ^m ,1-s fényességét.
1601+67 AG Dra ZAND	Augusztusi másodmaximuma után (8 ^m ,5) szeptember végéig 9 ^m ,3-ra halványodik.
1625+42 g Her SRB	Az utóbbi 20 évben szinte most volt a legfényesebb, 4 ^m ,5.
1632+66 R Dra M	Augusztus és szeptember fordulóján 7 ^m ,6-s maximumban.
1633+60 TX Dra SRB	7 ^m ,4-ról egész gyorsan halványodik 8 ^m ,4-ra.
1640+25 AH Her UGZ	Két kitöréséről érkeztek adatok: JD 947 11 ^m ,2, 961 12 ^m ,9.
1813+49 AM Her AMHER	„Fényes”, végig 13 ^m ,0 és 13 ^m ,5 között tartózkodik.
1818 24 GU Sgr RCB	Végig nyugalomban 11 ^m ,0-nál.
1826+21 AC Her RVA	8 ^m ,5-s minimumban szeptember második felében.
1842 05 R Sct RVA	Júliusi nagy minimuma után 7 ^m ,4–5 ^m ,0–5 ^m ,5 között lejátszódó fényváltozást követhetünk végig.
1848+26 CY Lyr UGSS	Maximumai: JD 955 13 ^m ,8, 990 13 ^m ,8.
1900 01 N. Aql 1995 N	12 ^m ,0 és 12 ^m ,5 közötti adatokat kaptunk. A „beigért” DQ Her típusú elhalványodásnak nyoma sincs, ennek oka még ismeretlen.
1903+17 SV Sge RCB	11 ^m ,5-s, nyugalomban.
1904+43 MV Lyr NL	Végig halvány, 15 ^m ,7 körüli.
1920+29 BF Cyg ZAND	13 ^m ,0 és 12 ^m ,5 közötti megfigyelések érkeztek róla.
1934+30 EM Cyg UGZ+E	Egyetlen megfigyelt maximuma JD 961-kor 12 ^m ,3.

- 1935+30 V930 Cyg LB? Látványosan „produkálja” magát, 11^m,6 és 13^m,1 között halványodott.
- 1946+32 χ Cyg M Lassan halványodik 6^m,5 és 9^m,0 között. Mellékelt fénygörbénk a VCSSZ által összegyűjtött idei észlelések alapján készült.

- 2007+20b FG Sge RCB Igen aktív! Augusztusban még 12^m,4, aztán elhalványodik 13^m,0-ra, míg szeptember végén már 11^m,7.
- 2027+52 V1974 Cyg NA Már 15 magnitúdó alatti, lassan elhagyja a magyar amatőrök hatósugarát.
- 2108+68 T Cep M Nagyon lassan fényesedik 11^m,0–10^m,3 között.
- 2132+44 W Cyg SRB A TX Dra-val ellentétes fázisban fényesedik 6^m,7 és 5^m,7 között.
- 2138+43a SS Cyg UGSS Két kitörését is megfigyelhettük, JD 947-kor 8^m,3, míg 990-kor 8^m,4.
- 2158+41 BL Lac BLLAC 14^m,7 és 15^m,5 között fluktuál néhány napos karakterisztikus idővel.
- 2326+42 BG And M Hosszan elnyúló 9^m,8-s maximuma szeptemberben következett be.
- 2337+56 V705 Cas N 13^m,0-ig jut igen lassú halványodása során.

KISS LÁSZLÓ

Változós hírek

Nova Cassiopeiae 1995

Minoru Yamamoto fedezte fel augusztus 24-én 9^m,2-s fényességnél (200 mm-es f/4-es telével, T-Max 400-as filmre). A csillag pontos pozíciója és az összehasonlító-sorozat a mellékelt AAVSO b térképen látható.

hasonló rendszerekről van szó, akkor a következő néhány hónapban folyamatosan, de szabálytalanul ingadozva fényesedni fog, majd maximumát elérve, hasonlóan ingadozva elhalványodik. Az eddigi adatok alapján minimumféleképpen szükség van a csillag rendszeres észlelésére. Szeptemberben $9^m,0$ és $8^m,8$ között fényesedett, bár a vizuális észlelések nagy szórása miatt ez elég bizonytalanul mutatható csak ki.

(IAUC 6213, 6214, 6221, 6227, 6233, AAVSO Alert Notice 213, 214 — Ksl)

R Coronae Borealis

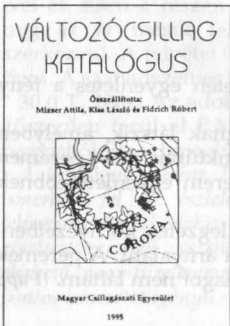
Közel két év után ismét halványodni kezdett az R CrB! Már szeptemberben is halványabb volt a szokásosnál 2–3 tizeddel, de igazán csak október elején kezdett csökkenni a fényessége. Október 20-a táján már megközelítette a 12^m -t, így mindennapos megfigyelése szükséges és kívánatos. Térképe a Változócsillag Atlasz 12. részében jelent meg, a maximumtérkép a *Változócsillag katalógus* második kiadásában is szerepel. (Ksl)

Változócsillag Atlasz

Jelenleg a Változócsillag Atlasz 5–16. sz. füzetei rendelhetők meg (valamennyi térképfüzet A/5-ös formátumú!). A füzetek ára darabonként 100 Ft. A VA-k a rovatvezetőtől rendelhetők meg, rózsaszín postautalványon történő befizetéssel (Kiss László, 6701 Szeged, Pf. 596.)

Az MCSE kiadványa az 1988 és 1992 között végzett változócsillag-észleléseink legjavát mutatja be. A 72 oldalas füzet 140 változócsillag fénygörbéjét tartalmazza; 222 amatőrcsillagász több mint 100 ezer megfigyelése alapján készült a reprezentatív válogatás. Az észlelők számára a fénygörbék jó támpontot adnak programjuk kialakításához. A *Változócsillag fénygörbék 1988–1992 c.* kiadvány az MCSE-től rendelhető meg (1461 Budapest, Pf. 219.), rózsaszín postautalványon, 134 Ft befizetésével. (Az utalvány hátoldalán kérjük feltüntetni az összeg rendeltetését!)

Katalógusunk most megjelent — bővített és javított — második kiadása a Magyar Csillagászati Egyesület Változócsillag Szakcsoportja programját tartalmazza, összesen 942 db változócsillag adatai találhatók meg benne. Közöljük a GCVS néhány, általunk is észlelt érdekesebb változóval kapcsolatos megjegyzéseit, ismertetjük a változócsillag típusokat, 15 jellegzetes fénygörbén keresztül mutatjuk be a hazai amatőrök által hagyományosan jól észlelt változócsillag típusokat. Kiadványunkat rövid észlelési útmutató zárja. A *Változócsillag katalógus* az MCSE-től rendelhető meg (1461 Budapest, Pf. 219.), rózsaszín postautalványon, 134 Ft befizetésével.